

POINTLEX

Domare i styckmordsmålet hoppar av efter middag med JK-anställd

Först avsatte han sin domare på grund av jäv i styckmordsmålet. Nu avgår chefen för Attunda tingsrätt Erik Ternert som ordförande i styckmordsmålet av samma skäl.

Orsak: Uppgifterna om att han under en middag förra året diskuterat målet med en byråchef hos Justitiekanslern.

- Det finns ett uns av sanning att jag diskuterat preskriptionsinvändningen med en byråchef under en middag, säger Erik Ternert till PointLex.

Erik Ternert

Uppgifterna om middagen dök upp i en debattartikel i Expressen av bloggaren och journalisten Anders Carlgren. Men den fick ingen större spridning. Huvudpersonen själv Erik Ternert har hittills inte kommenterat historien i media. Men nu bekräftar han storyn för PointLex.

Det verkar därmed gå troll i styckmordsmålet. För en månad sedan beslutade Erik Ternert att hans kollega Nils Hedström på grund av jäv skulle kopplas bort från det jättelika skadeståndsmålet som läkarna bedriver mot staten. Nils Hedström ogillade överraskande i april i år statens preskriptionsinvändning. Trots att det gått 17 år sedan läkarna förlorade sina legitimationer och därmed fick ge upp sina karriärer efter en dom i kammarrätten var det inte för sent att driva en

skadeståndstalan. Tingsrätten ansåg att det skulle strida mot bland annat proportionalitetsprincipen att vägra läkarna en rättegång.

Avsteg från praxis

Den här mellandomen som var ett avsteg från gängse praxis var knappast något som Erik Ternert hade räknat med.

- Min uppfattning var, när låda efter låda damp ner här och målet kom in, att det här målet var avslutat och preskriberat.

Erik Ternert vill inte kvälja den dom Nils Hedström kom att meddela. Men han är kritisk till Nils Hedströms beslut att domen inte fick överklagas.

- När det gäller 20-25 år gamla saker och det är en preskriptionsinvändning och mellandomen bryter ny mark är min bestämda uppfattning att domen borde ha prövats i hovrätten. Det står jag för.

I Anders Carlgrens artikel påstås att Ternert internt för kollegerna på tingsrätten berättat att han under en middag förra året ska ha "talat med en av JK:s byråchefer för att förmå JK att till varje pris motarbeta läkarnas talan". Enligt uppgifter till PointLex ska JK till och med ha uppmanats att ställa till med liv för att slippa en huvudförhandling.

Elakt formulerad

- Carlgrens beskrivning är elakt formulerad. Men det är riktigt att jag träffat en byråchef hos JK. Det är alltså inte hugget ur luften. Men vad vi diskuterade under middagen var JK:s uttalande om att han skulle avstå preskriptionsinvändning om Anders Agell avgick som ombud för läkarna.

Erik Ternert dementerar uppgifter som cirkulerar att det var byråchefen och handläggaren av styckmordsmålet Håkan Rustand han åt middag med. Det aktuella middagssällskapet, en av de övriga tre byråcheferna, är inte inblandad i målet.

Men även om inte middagen i sig utgör jäv i Ternerts ögon har han på grund av uppgifterna om densamma nu beslutat sig för att hoppa av målet som var planerat till nu i september.

- Meningen var att jag skulle sitta på huvudförhandlingen och vara med på en del preliminärföredragningar men jag hoppar av målet på grund av skrivierna som i och för sig inte gör mig formellt jävig.

- Det har fallit en skugga på mig på grund av det och eftersom jag inte kan säga att uppgifterna är lögnaktiga avstår jag från målet.

Var det inte olämpligt att tala med ena parten - staten - om målet?

- När det kommer in en sådan här uppmärksam historia som alla i hela Sverige känner till är det ganska naturligt att man i ett juristgång diskuterar det.

Redan på grund av att Nils Hedström inte längre har hand om målet utan ersätts av Anders Erlman måste den sistnämnde läsa in det gigantiska materialet. Därför skjuts målet upp till andra sidan årsskiftet.

Gäller enskilda

Själva jävsbeslutet ifrågasätts av flera jurister med inriktning på Europarätt. Erik Ternert och hans kolleger byggde sitt beslut på den konventionsrättsliga grunden att "justice must not only be done, it must also be seen to be done". Hur domskälen formuleras har alltså betydelse i bedömningen av en om domare varit opartisk. I detta fall ansågs Nils Hedström ha formulerat sig för partiskt. Men Europakonventionen anses ju allmänt omfatta enskilda i förhållande till staten och inte tvärtom. Inte ens kommuner har rätt att föra talan i Europadomstolen. Ett exempel är Danderyds kommun som stämde staten på grund av den så kallade Robin Hood-skatten (beslut den 7 juni 2001 i mål nr. 52559/99). Enligt artikel 34 gäller konventionen "enskilda personer, icke-statliga organisationer och grupper av enskilda personer".

- Stater ska skydda mänskliga rättigheter, inte kräva mänskliga rättigheter, säger advokaten och Europarättsaren Jan Södergren. Det är ju märkligt att domstolar är så obenägna att tillerkänna enskilda rättigheter på grund av artikel 6 om rätten till rättvis rättegång men att man i ett sådant här fall ger en stat en sådan rätt.

Oklart

Hans Danelius, expert på Europarätt och före detta justitieråd, kan inte med säkerhet uttala sig om huruvida stater kan åberopa sig på Europakonventionen. Docenten i processrätt Roberth Nordh är däremot klar över att konventionsrätten kan läggas till grund för bedömningen i processrättsliga frågor tillsammans med rättegångsbalken oavsett om det är till förmån för en stat eller en enskild.

Erik Ternert är dock övertygad om att stater kan åberopa Europarätten i processrättsligt hänseende.

- Den gäller i alla rättegångar. Om det är stat eller inte spelar ingen roll. Nils Hedström skrev ett yttrande till sitt försvar innan jävsfrågan avgjordes. Detta yttrande medverkade, menade chefen Ternert, till att göra Hedström i det närmaste till motpart till staten. I yttrandet skriver Hedström bland annat: "Hur felaktigt man än finner mellandomens resonemang i detta spörsmål föranleder domens ställningstagande i denna del inte någon befogad farhåga för att jag i något annat avseende och på annan grund skulle särbehandla och förfördela staten såsom part i processen. Fog föreligger helt enkelt inte för förmodandet att staten i den vidare processen inte till fullo kommer att tillerkännas sina legitima processuella rättigheter såsom svarande i ett dispositivt tvistemål".

Hans yttrande som skrevs spontant utan begäran från de som skulle fatta jävsbeslutet lades in i akten men klingade ohört. En domare i Sverige kan i princip inte avsättas. På sätt och vis har det skett här. Jävsbeslutet är unikt. I beslutet hänvisas det till två rättsfall om jäv men inget av dem rör själva skrivningarna i respektive dom. Styckmordsmålet hade blivit det största i Nils Hedströms yrkeskarriär. Han närmar sig 65 och återvänder nu till de mer vardagsnära sysslorna. Men sista kapitlet är långt ifrån skrivet i detta infekterade mål.

Mikael Kindbom
mikael.kindbom@pointlex.se

Civilrätt
Offentlig Rätt
Processrätt
Skatterätt
EG-rätt
Straffrätt
Bransch
Migrationsrätt
[2008-09-03 15:15]

FAKTA

Originaldokument (PDF):

- Jävsbeslutet
- Hedströms yttrande

Relaterade artiklar:

- Engagemang stoppade domaren i styckmordsmålet

WWW.POINTEX.SE